

Bijles geven aan leerlingen met leerproblemen: inzichten en tips

Webinar met

Melissa Vanhecke

09/10/2025

Agenda

Ik heet niet dom

Leerstoornissen en ontwikkelingsstoornissen

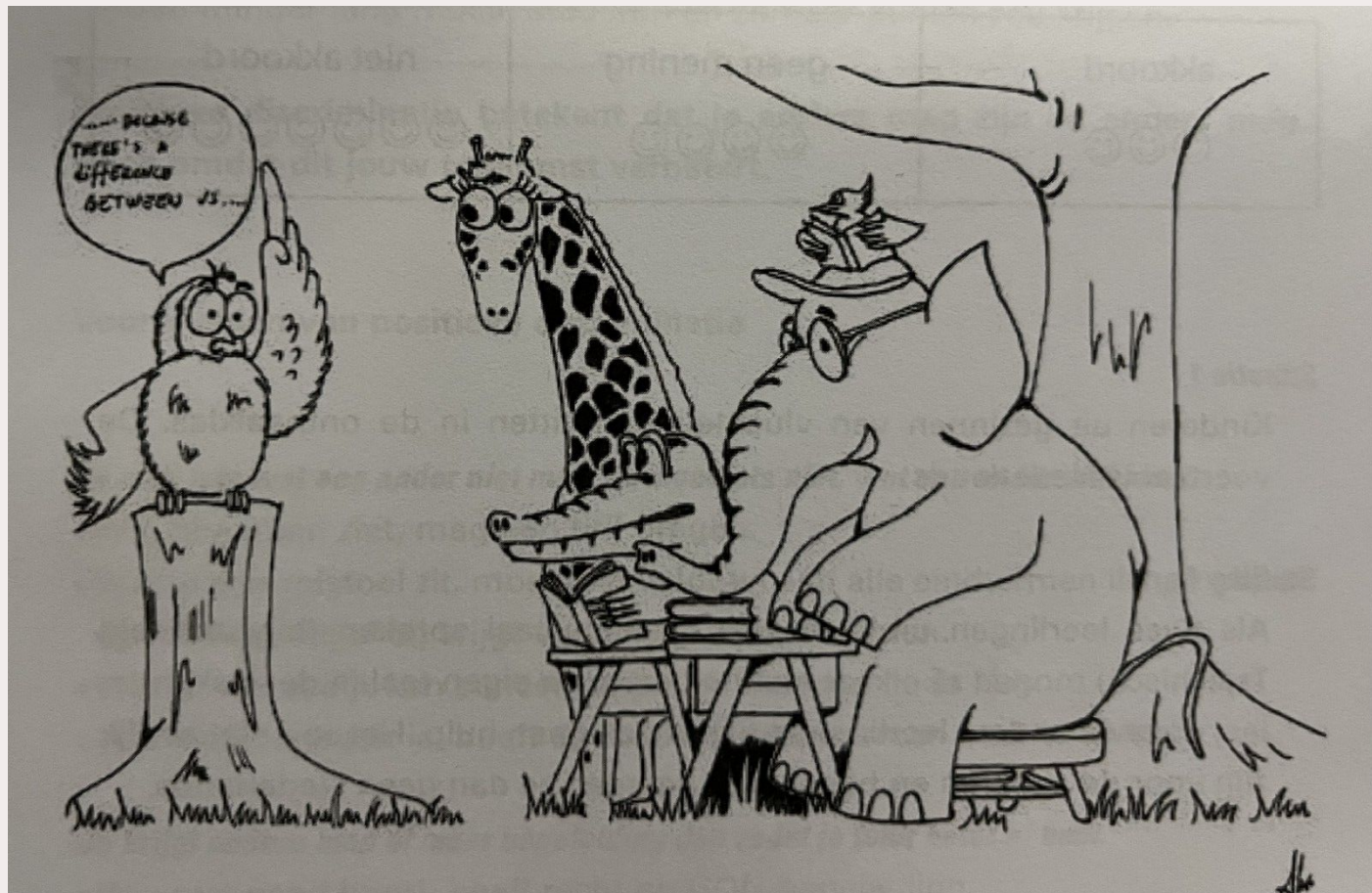
Wat?

Hoe?

Executieve functies

Laatste tips en vaststellingen

Vragen?

Ik heet niet dom:

www.youtube.com/watch?v=ZTI6sw2VTpA

Gelezen op het forum jongeren www.letop.be

in de klas

ik ben dus een smurf die dyslecie en disorhtografie heb, ik zit nu in het zesde jaar aso in de richting wetenschappen wiskunde met hulp van leerkrachten , directie, logopediste ,... en natuurlijk enorm veel doorzettingsvermogen (dus niet te vlug opgeven!!!) maaar dit wil ik eigenlijk niet zeggen . ik schijf idt voor alle leerkrachten die dit lezen (ook in het secundaire onderwijs) smurfen zoals ik hebben vaak een duwtje in de rug nodig , dit kun je doen door ons te bemoedigen en te feliciteren na het maken van een toets (bij mij heeft dit altijd enorm veel geholpen) durf ons te helpen , wij smurfen hebben zulke leerkrachten nodig (maak ons wel niet "belachelij" voor heel de klas liefst)bepaalde leerkrachten hebben een enorme belangrijke rol gespeeld in mijn humanoira op basis van volhouden en niet opgeven , dati ik ook iets waard ben ... ik daag jullie als leerkrachten uit !

Leer- en ontwikkelingsstoornissen

- Theorie
- Hoe kan ik er mee aan de slag?
- Tips

Net zoals ieder kind: uniek!

Inhoud

Stoornis	Symptomen	Aanpak
Dyslexie	Moeite met lezen, verwisselen van letters	Remediërend lezen, logopedie, audioboeken
Dyscalculie	Veel rekenfouten	Intensieve rekenoefeningen, hulpkaarten, oefenen op automatisering
Dyspraxie	Onhandigheid, moeite met coördinatie	Ergotherapie, praktische oefeningen
ADD	Concentratieproblemen	Gedragstherapie
ADHD	Concentratieproblemen, hyperactiviteit	Gedragstherapie, medicatie
ASS	Moeite met sociale interactie, repetitief gedrag	Gespecialiseerde begeleiding, structuur bieden

Dyslexie

Opvallende en blijvende moeilijkheden met lezen en spelling

“Wanneer gaan we?” vragen Saskia en Bas in koor. De kermis is weer in de stad. Daar verheugen Saskia en Bas zich al weken od. “Zaterdag,” antwoordt moeder, “ban kan vader ook mee.” “Joepie, pat is morgen al,” roept Saskia blij. “Kom ban gaan we alvast bepenken in welke attracties we willen,” zegt Bas, terwijl hij met het kermiskrantje zwaait. Samen rennen ze odgewekt de woonkamer uit.

Zroda vdear thijs komt, rnnen de krdenien enhusositat naar hem toe. “Morgen gaan we naar de kierms!” roepen ze tlgieejk. “O, is dat zo?” zget veadr lecahnd. De hlee anovd zijn de kdireenn door het dlle heen en hebebn ze het maar oevr één ding. Bas wil merogn graag in de bstutoao’s en het fun huose. Ssiaka kjkrit er naar uit om in het reaeunrzd en het sipouhkos te gaan. En een lkeekre ssrikepuin gaat er ook wel in! Vaedr en moeodr mteeon er seitkem wel om lcaehn. “Maar nu is het toch echt bdjietd,” zget vdear.

Ei nd elij kis he t zat erd ag. S as kia en B as lop en m ethu n ou ders o ver dek erm is. Ze he bben hu n ha nden v olm et knuf fel s. V a der h eef t we erg oed z ijn b est ged aan bijd eschiettent en B asi soo kal in de bot saut o's gewe est. O pge we kt lop en ze ve rder. "Ohkijk, he t re uz enr ad!" ro ept Sa ski a. "Da arg ai knie tin," ze gt vad er, "ikh eb ho ogt ev ree s." Gel uk kig w il mo ed er we l me em et Ba s en Sa skia. Bo ve nin h et re uze nrad kunn en zede hel es tad zie nen dek erm is. "Wow, kijk hoeg root he ts pook hui sis! Daar wi liki n!" ro ept Sa skia. Zod ra zew eer ben eden zij n r ent Sa ski a richt ingh ets pook hui s. Ba she eft nie tzo'n ha ast, zek ern ietna all eg el ui dend ieh iju ann acht ho ord e.

Mogelijk zwakke kanten

- Aandacht en concentratie
- Oriëntatie in tijd en ruimte
- Motorische vaardigheden
- Orde en structuur
- Geheugen
- Sociale vaardigheden

Mogelijk sterke kanten

- Geheugen
- Creatief problemen oplossen
- Visueel – analytische vaardigheden
- Ruimtelijke vaardigheden
- Sociale vaardigheden

Dyslexie - krachten

Kinderen met de diagnose dyslexie hebben veel kwaliteiten.
Welke kwaliteiten heb jij?

Creatief

Nieuwsgierig

Muzikaal

Handig

Gevoelig

Veel fantasie

Goed beeldend

Ruimtelijk

Out of the

DO'S

- Accepteren
 - Aanvaarden en begrip tonen
- Stimuleren en begeleiden
 - Nadruk op talenten
 - Structureren leerstof
 - Preteaching
 - Hulp leren vragen
 - Stimuleer herhalen
- Compenseren
 - Hulpmiddelen toelaten
 - Gebruik software
 - Meer tijd geven
 - Opdrachten voorlezen
 - Instructie stap voor stap
- Dispenseren
 - Minder opdrachten maken

DON'TS

- Begeleiding en aanpak
 - Spellingsfouten aanrekenen
 - Tekst overschrijven
 - Meerdere opdrachten tegelijk
- Taalgebruik
 - Lange en complexe instructies geven
 - Leerstof in een vreemde taal uitleggen
- Gedrag
 - Leerlingen vergelijken
 - Zelfstandig laten plannen

DYSCALCULIE

Opvallende en blijvende moeilijkheden met rekenen en wiskunde
(automatiseren)

Mogelijk zwakke kanten

- Geheugen en automatismen
- Vaardigheden en technieken
- Inzicht

Mogelijk sterke kanten

- Compenserende vaardigheden

Dyscalculie - krachten

Kinderen met de diagnose dyscalculie hebben veel kwaliteiten.

Welke kwaliteiten heb jij?

Sociaal

Goed met taal

Creatief

Practisch

Intuitief

Veel ideeën

Problemen

Bekijkt meerdere

Denken in

DO'S

- Accepteren
 - Aanmoedigen
 - Aanvaarden en begrip tonen
- Stimuleren en begeleiden
 - Opgaven op papier
 - Tussenuitkomsten noteren
 - Stuur de aandacht in de juiste richting
- Compenseren
 - Fiches met formules en tafels
 - Rekenmachine gebruiken
 - Mondelinge evaluatie
- Dispenseren
 - Vrijstellen van hoofdrekenen

DON'TS

- Begeleiding en aanpak
 - Hoofdrekenen
 - Extra huiswerk geven
 - Onverbeterde cursussen laten studeren
- Taalgebruik
 - Opmerkingen geven bij rekenfouten
- Gedrag
 - Leerlingen vergelijken

Dyspraxie

Ontwikkelingsdyspraxie (DCD)
Opvallende en blijvende moeilijkheden met (fijne en grove)
motorische vaardigheden

Heeft Renee DCD?

Signalen van motorische problemen bij kinderen *Developmental Coordination Disorder (DCD)*

Renee heeft moeite met leren fietsen en zwemmen

De chocopasta zit meer op de handen dan op het brood

Renee beweegt onhandig, stoot zich vaak en struikelt regelmatig op het schoolplein en tijdens de gymles

Renee knutselt niet graag en het schriftwerk is niet goed leesbaar

Renee vindt luisteren en tegelijkertijd dingen doen moeilijk

Renee weet vaak niet hoe te beginnen

Renee wordt tijdens de pauze niet snel gevraagd om met anderen te spelen. Bij de gymles wordt Renee vaak als laatste gekozen

Renee speelt de clown als het lastig wordt

Renee krijgt de knoop van de broek en blouse niet dicht. Ook veters strikken is lastig

Renee maakt voortdurend een rommelige om zich heen

Mogelijk zwakke kanten

- Aandacht en concentratie
- Oriëntatie in tijd en ruimte
- Visueel ruimtelijke vaardigheden
- Orde en structuur
- Geheugen
- Spreken
- Sociale vaardigheden

Mogelijk sterke kanten

- Geheugen
- Verbale vaardigheden
- Sociale vaardigheden

DO'S

- Accepteren
 - Aanvaarden en begrip tonen
- Stimuleren en begeleiden
 - Nadruk op talenten
 - Structureren leerstof
 - Hulp leren vragen
- Compenseren
 - Hulpmiddelen toelaten
 - Gebruik software
 - Meer tijd geven
 - Opdrachten voorlezen
 - Instructie stap voor stap
- Dispenseren
 - Minder opdrachten maken
 - Vervangingsopdrachten

DON'TS

- Begeleiding en aanpak
 - Spellingsfouten aanrekenen
 - Tekst overschrijven
 - Meerdere opdrachten tegelijk
- Taalgebruik
 - Lange en complexe instructies geven
- Gedrag
 - Leerlingen vergelijken
 - Zelfstandig laten plannen

ATTENTION DEFICIT DISORDER (ADD)

Gebrek aan concentratie en volhouden van aandacht
Hun denken verloopt chaotisch
Stille prutsers

Mogelijk zwakke kanten

- Aandachtstekort
- Vergeetachtigheid
- kennisopbouw

Mogelijk sterke kanten

- Rijke fantasie of creativiteit
- Gevoelig en sociaal

ADD - krachten

Kinderen met de diagnose ADD hebben veel kwaliteiten. Welke kwaliteiten heb jij?

Creatief

Spontaan

Flexibel

Nieuwsgierig

Gevoelig

Veel ideeën

Out of box-

DO'S

- Accepteren
 - Aanmoedigen
 - Focus op positieve
- Stimuleren en begeleiden
 - Korte en duidelijke instructies
 - Eén opdracht tegelijk
- Compenseren
 - Koptelefoon gebruiken
 - Klas materiaal gebruiken

DON'TS

- Begeleiding en aanpak
 - Complexe opdrachten
 - Overladen met instructie
- Straffen
 - Punten aftrekken bij laattijdig indienen
 - Boos worden bij vergeetachtigheid
- Materiaal
 - Onoverzichtelijke lay-out
 - Losse bladen

ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER (ADHD)

Gebrek aan concentratie
Impulsief
Overbeweeglijk

MOEITE MET CONCENTRATIE.

OF JUUST SUPER CONCENTRATIE
ALS IETS NIEUW OF INTERESSANT IS!

SNEL AFGELEID
TIJDENS EEN
VERGADERING...

DOOR SURFEN,
COLLEGAS, ETC.

HET GEVOEL HEBBEN
ONDER NIVEAU
TE WERKEN

WAT...

NIET DE LIJN VAN EEN
GESPREK KUNNEN
VASTHOUDEN

HUH?

EERST DOEN
WAT
GEMAKKELIJK
IS

NA AFLEIDING
MOEILIJK
DE DRAAD
WEER
OPPAKKEN

SLECHT ZIJN
IN DETAILS VAN
EEN TAAK

EN WAT WAS DAT
LAATSTE OOK ALWEER...

OJAI!

SNEL DINGEN
VERGETEN

Mogelijk zwakke kanten

- Aandachtstekort
- Hyperactiviteit
- Impulsiviteit

Mogelijk sterke kanten

- Gedreven en enthousiast
- Goede entertainers
- Nemen vlot contact
- Veel energie en uithoudingsvermogen
- Hoog tempo

ADHD - krachten

Kinderen met de diagnose ADHD hebben veel kwaliteiten. Welke kwaliteiten heb jij?

Creatief

Spontaan

Grappig

Onderzoekend

Stoer

Veel ideeën

DO'S

- Accepteren
 - Aanmoedigen
 - Focus op positieve
- Stimuleren en begeleiden
 - Korte en duidelijke instructies
 - Duidelijke regels
 - Oogcontact maken
 - Hoeveelheid prikkel beperken
- Compenseren
 - Koptelefoon gebruiken
 - Klasmateriaal gebruiken

DON'TS

- Begeleiding en aanpak
 - Steeds dezelfde/ gelijkaardige opdrachten geven
 - Onverwachte activiteiten
 - Het ene moment iets toestaan, het andere moment niet
- Straffen
 - Schrijftaken geven
 - Boos worden
- Materiaal
 - Onoverzichtelijke lay-out
 - Losse bladen

ASS: Autisme Spectrum Stoornis

Mogelijk zwakke kanten

- Taal en communicatie
- Leerstofverwerking
- Groepswork en keuzeactiviteiten
- Organisatie en handigheid
- Aandacht en concentratie
- Aanpassingsvermogen en flexibiliteit

Mogelijk sterke kanten

- Taal en communicatie
- Leerstofverwerking
- Piekvaardigheden
- Sociaal-emotioneel

Autisme - krachten

Kinderen met de diagnose ASS hebben veel kwaliteiten. Welke kwaliteiten heb jij?

Kent de regels

Technisch

Goed geheugen

Weet veel over...

Eerlijk

Kan goed alleen zijn

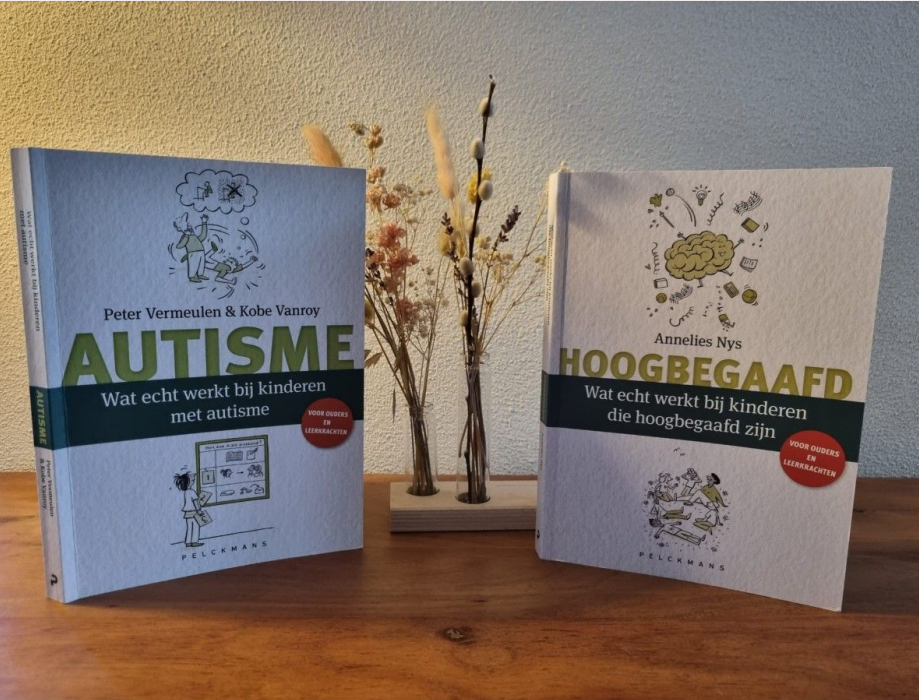
DO'S

- Voor de communicatie
 - Aandacht trekken
 - Persoonlijk aanspreken leerling
- Talige communicatie
 - Korte zinnen
 - Eenduidige opdrachten
 - Geef bedenktijd
 - Letterlijk taalgebruik
- Structuur in communicatie
 - Visuele ondersteuning (picto)
 - Stappenplannen en checklisten

DON'TS

- Talige communicatie
 - Figuurlijk taalgebruik
 - Dubbelzinnig taalgebruik
 - Vage, open vragen
- Communicatie bij conflicten en problemen
 - Vragen naar 'waarom'
 - Veel uitleg geven
 - Eindeloos discussiëren
 - Argumenteren om gelijk te krijgen

Interessante lectuur

Geef me de 5

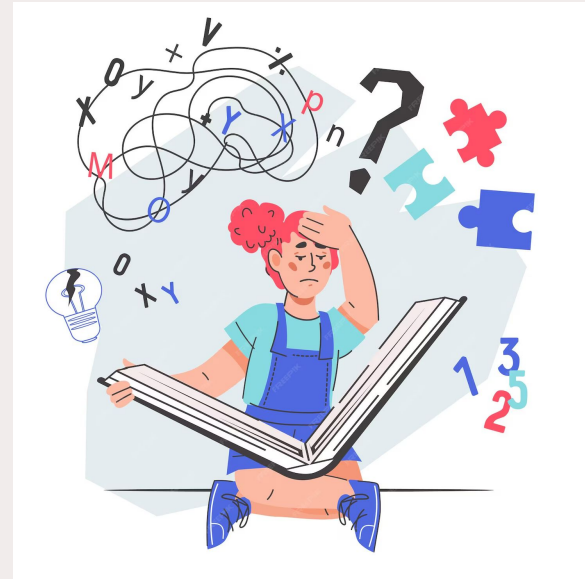

Een praktisch houvast bij de opvoeding
en begeleiding van kinderen met autisme

Colette de Bruin

Oh nee! Toch weer niet vergeten?

In de klas bij het begin van de les vindt Thomas zijn boek niet. Terwijl hij zoekt, heeft hij de opdrachten maar half gehoord. Hij doet er erg lang over om zijn rekenoefeningen te maken. Hij onthoudt zijn tussenuitkomsten verkeerd.

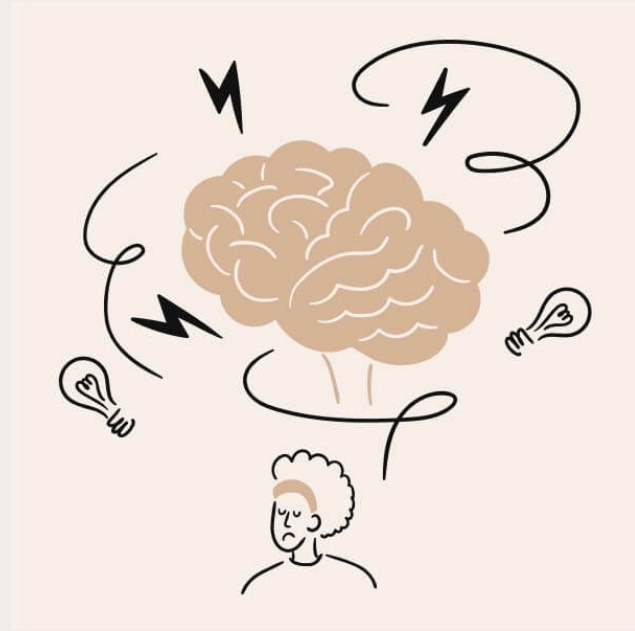
Woordvindingsmoeilijkheden

Gert heeft een mondelinge toets. Hij kent de leerstof, maar vindt zijn woorden niet.

Oh nee, weer een vlek!

David heeft een erg slordig en onregelmatig handschrift. Hij houdt geen rekening met de kantlijn. Hij schrijft erg onnauwkeurig, zo wordt 2^3 soms 23. Een echte ramp wordt het als hij meetkundige tekeningen moet maken.

Executieve functies

DE BIJLESGEVER DOET ER TOE!

- Zorg voor een veilige leeromgeving
- Vertrek vanuit succeservaringen
- Laat steeds hulpmiddelen toe (leren toepassen)

Als leerkracht stem je de zorg die je aanbiedt af op wat je leerlingen nodig hebben.

HULPMIDDELEN

IEDEREEN MEE: voorleessoftware als redelijke aanpassing

<https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/61409>

Cleverkids

<https://www.cleverkids.io/>

● Maatwerk werkt

Oefeningen op maat

- ✓ Adaptieve leerlijnen
- ✓ Wiskunde en talen
- ✓ Leerondersteuning door tips en video's

NUTTIGE LINKS

- www.sprankel.be | Voor ouders van normaalbegaafde kinderen met leerproblemen
- www.klascement.be | Platform voor leraren om inspiratie te delen
- www.siho.be | Ondersteunt Vlaamse hogescholen en universiteiten bij het verbeteren van de participatie van studenten met functiebeperkingen
- www.adibib.be | Digitale leer- en werkboeken voor leerlingen met een beperking in schriftelijke communicatie
- www.luisterpuntbibliotheek.be | Vlaamse openbare bibliotheek voor personen met een leesbeperking
- www.zitstil.be | Kennis- en expertisecentrum voor ADHD en ADD

Bronnen

<https://eurekaleuven.be>

<https://www.vlaanderen.be>

<https://sprankel.be>

[Je leerlingen een schooljaar lang motiveren? Start met ABC – Klasse](#)

www.letop.be

Bedankt!